

STRATEGI FÖR BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHETEN

2012 – 2014

Inledning

Strategin för barn och ungdom sammanfattar Dramatens samlade syn på den verksamhet som riktar sig till en ung publik under perioden 2012-2014. Dokumentet bygger på de uppdrag som uttrycks i regeringens riktlinjer och Dramatens interna mål.

I och med att Unga Dramaten etablerades på Elverket 2009, gjorde Dramaten sin största satsning på barn och ungdom någonsin. Verksamheten fick ett eget teaterhus med potential att bli samlingspunkt för en ung publik. Samtidigt fick Unga Dramaten en större andel av Dramatens produktionsbudget för att möjliggöra fler och mer omfattande produktioner.

Unga Dramaten har genomgått en intensiv utvecklingsfas under perioden på Elverket och en stor del av de strategiska mål som sattes upp inför flytten har uppnåtts. Publiken har hittat till den nya spelplatsen och verksamheten har varit konstnärligt framgångsrik. Det är nu dags att ta nästa steg, vilket sammanfaller väl med regeringens uppdrag till Dramaten att presentera en strategi för barn och ungdom som ska gälla under de kommande tre åren. Eftersom verksamheten i sin nuvarande form fortfarande är relativt ny, återstår ett internt arbete med att omsätta strategin i konkreta handlingsplaner.

Bakgrund och nuläge

Barn och ungdomar har länge kunnat känna sig inbjudna till Dramaten. På sextiotalet fick skolklasser se Dramatens ensemble i både klassiker och specialskrivna pjäser. Sedan dess och undan för undan har nationalscenens engagemang utvecklats alltmer mot en teaterkonst riktad till unga, från förskolebarn till unga vuxna. Ett viktigt steg togs under det tidiga nittio-talet i och med att UNG (som i KUNGLIGA DRAMATISKA TEATERN) blev en särskild verksamhet.

År 2004 fick Unga Dramaten en egen konstnärlig ledare i Agneta Ehrensvärd. Och hösten 2009 gick Unga Dramaten in i sitt nuvarande skede genom flytten till Elverket, som gav möjlighet till en utvidgad repertoar på flera scener i ett eget teaterhus.

Unga Dramaten är organisatoriskt helt integrerad i Dramatens ordinarie verksamhet. Det innebär att medarbetarna har sin tillhörighet i avdelningar som arbetar med produktioner på samtliga scener, men är fysiskt placerade på Elverket. På så sätt skapas en grogrund för korsbefruktning där Unga Dramatens erfarenheter kommer hela Dramaten till del och vice versa.

En stor del av Dramatens produktionsresurser har prioriterats för Unga Dramatens verksamhet. Det är en kraftfull satsning som Dramaten genomfört i konsekvens med gällande uppdrag och riktlinjer – uttryckt bland annat i att Dramaten ska "nä en så stor och bred publik som möjligt" och därmed "bedriva verksamhet som riktar sig till vuxna såväl som barn och unga", samt "arbeta för att nå nya publikgrupper".

En lång rad föreställningar har givits på Elverkets scener, med innehåll och teman som varit starkt engagerande och med höga konstnärliga ambitioner. Teaterhuset Elverket har också varit platsen för sidoverksamheter, som skrivprojekt och bildprojekt med inbjudna ungdomar. Föreställningarna har också kunnat lämna Elverket vid turnéer i Sverige, inte minst med uppsökande klassrumsteater.

Samarbeten och utbyten har under åren utvecklats både nationellt och internationellt. Särskilda skolprojekt har genomförts inte bara i Stockholmsområdet utan även i andra delar av landet. Internationella gästspel har genomförts i en rad mycket olika länder, som Mongoliet, Österrike, Rwanda och Serbien.

Ett intensivt arbete har skett på Unga Dramaten för att fånga upp intressanta regissörer och andra scenkonstnärer som har fått skapa teater för barn och unga. Det har

burit frukt i utsålda hus och fina recensioner och även i att många skådespelare, regissörer, scenografer med flera aktivt söker sig till Unga Dramaten.

Sammantaget kan sägas att Unga Dramaten är en självklar del av den unika svenska barn- och ungdomsteatern, som uppmärksammas över hela världen. År 2008 tilldelades Unga Dramaten det prestigefyllda Prix d'ASSITEJ, med motiveringen "Unga Dramaten tilldelas Prix d'ASSITEJ för att de har öppnat sina scener för dramatiker som skriver för barn och unga, så att ny dramatik kunnat utvecklas under stabila och omtänksamma former i en oförtruten öppenhet som kommer att påverka svenskt teaterliv långt in i framtiden." Prisformuleringen tar fasta på en stark inriktning hos Unga Dramaten på beställningar från nya dramatiker av pjäser som i sin tematik och sina uttrycksmedel riktar sig till den unga publiken.

Utöver Unga Dramaten satsar nationalscenen på att göra alla föreställningar tillgängliga för en stor publik av ungdomar och unga vuxna. Idag kan den unga publiken ta del av Dramatens föreställningar till ett kraftigt reducerat pris, oavsett scen eller produktion. Det här är en satsning som gett en stor ung publik möjlighet att på ett enkelt sätt ta del av Dramatens uppsättningar.

Konstnärliga utgångspunkter

Utgångspunkten för Dramatens satsning på Unga Dramaten är att skapa teater som vänder sig till barn och unga från förskoleåldern och uppåt utifrån deras perspektiv och behov. Det betyder att professionella scenkonstnärer arbetar för den unga publiken med samma ambition och konstnärliga medvetenhet som i övriga föreställningar.

Dramaten ser det som självklart att en stor ung publik ska få möta teaterkonst på hög nivå. Alla ska känna sig inbjudna och genom skolorna finns en möjlighet att nå även dem som inte upplever det som självklart att Dramaten är en teater som tillhör alla.

Det finns en demokratisk och medborgerlig dimension i Unga Dramatens verksamhet. På så vis utgår Unga Dramatens arbete ytterst från FN:s barnkonvention.¹

Centralt för Unga Dramaten är också att ha en repertoar som till sitt innehåll gestaltar den unga publikens situation och erfarenheter – med teman som politik, moral, utanförskap och sexualitet. En levande teaterföreställning, med dess möte mellan skådespelarna på scenen och en ung publik som samlats, kan på ett särskilt sätt skapa förbindelser mellan det gemensamma och det personliga, mellan jaget och samhället och världen.

Strategisk inriktning

Unga Dramatens målgrupper ska sträcka sig från fem års ålder, över skolans alla stadier (inklusive gymnasiet), till unga vuxna. Verksamheten ska också vända sig till föräldrar, lärare och andra vuxna som finns i unga personers närhet.

Dramatiker, regissörer, scenografer och skådespelare ska rikta sig till de unga med samma konstnärliga ambitionskraft som till den vuxna publiken.

Unga Dramaten ska ha en egen ledning som fastställer repertoaren och utvecklar verksamheten konstnärligt. Det är viktigt för att kunna bygga förtroendefulla och långsiktiga relationer med scenkonstnärer och publik.

Repertoaren ska till stor del bestå av nyskriven dramatik som belyser vår samtid och som ger genus- och mångfaldsperspektiv. Barn, ungdomar och unga vuxna ska kunna identifiera sig med det som framförs från scenen.

¹ *Artikel 31 i FN:s konvention om barnets rättigheter:*

1. *Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.*
2. *Konventionsstaterna skall respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet.*

Samarbeten med andra aktörer, i exempelvis samproduktioner och gästspel, ska bygga på en gemensam konstnärlig utvecklingsmöjlighet. Internationellt samarbete ska bedrivas både inom och utanför Europa för att öka teaterns omvärldskunskap och tillföra nya konstnärliga perspektiv.

Relationen till publiken ska utvecklas med referensgrupper, inspirationsmaterial, handledning och fördjupning. Unga Dramaten ska vara en arena där man kan diskutera barn- och ungdomskultur. Det egna teaterhusets (Elverkets) potential som unik mötesplats för publiken ska tas tillvara genom arrangemang med författare, skådespelare, musiker och andra konstnärer.

Biljettpriserna ska hålla en nivå som gör verksamheten tillgänglig för skolor och en ung publik.

Unga Dramaten ska utveckla koncept för samarbeten med skolor inom ramen för "Skapande skola", en möjlighet för kommuner och skolor att ansöka om bidrag från Statens kulturråd.

Unga Dramaten ska öka sin närvaro i sociala medier. Det är viktigt att synas i de kanaler där barn och ungdomar tillbringar mer och mer tid. Nya medier kan också spela en aktiv roll när barn och unga bidrar med innehåll och står som avsändare, exempelvis projekten med manusskrivande för unga, musiktävlingar och fotoprojekt mm. Unga Dramaten ska även närvara fysiskt vid och delta i forum, festivaler och mötesplatser som arrangeras av andra för barn och unga.

Unga Dramaten ska fortsätta att utveckla sitt publikarbete. Barn och skolelever köper inte själva sina biljetter, vilket ställer särskilda krav på publikarbetet som ofta måste vända sig till vuxna i barn och ungas närhet.

Finansiering

Unga Dramatens produktionsresurser har fördubblats jämfört med tiden före 2009, vilket huvudsakligen har hanterats genom omprioriteringar inom befintlig budget. Flytten till Elverket har inneburit minskade intäkter för Dramaten som helhet, eftersom barn- och ungdomsteater idag spelas på en scen som tidigare hade en annan repertoar. Ca 18 % av Dramatens produktionskostnader går idag till Unga Dramaten, samtidigt som dessa produktioner endast genererar 6 % av biljettintäkterna (trots att Unga Dramatens föreställningar hade en beläggning på 95 % 2010). Därtill kommer de ekonomiska effekterna av att allt fler i publiken på Dramatens övriga föreställningar är unga som betalar ett kraftigt reducerat biljettpris.

Regeringen har beslutat att tillföra särskilda ekonomiska medel under innevarande budgetår och att genomföra en nivåhöjning av Dramatens bidrag från och med 2012 för att barn och ungdomssatsningarna ska kunna fortleva och utvecklas. Detta innebär välbehövliga tillskott till verksamheten men det återstår fortfarande ett utrymme som måste finansieras för att satsningarna på en ung publik ska kunna bibehållas på nuvarande nivå.

Ytterligare omprioriteringar inom Dramatens totala produktionsbudget bedöms inte som en framkomlig väg, eftersom det skulle innebära färre produktioner på övriga scener, med större intäktsmässig risktagning samt svårigheter att tillgodose uppdraget att framföra en varierad repertoar för en stor och bred publik. Ett aktivt arbete pågår därför med att finna alternativa finansieringskällor för Unga Dramaten.